DOMSTOLENS KENDELSE (Første Afdeling)
19. november 1998 *

I sag C-149/98 P,

Anne-Marie Toller, tidligere tjenestemand ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Bruxelles, ved advokaterne Benoît Lombard og Eric Boigelot, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Louis Schiltz, 2, rue du Fort Rheinsheim,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 19. februar 1998 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Fjerde Afdeling) i sag T-142/96, Toller mod Kommissionen, (Sml. Pers. II, s. 179), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af dommen,

den anden part i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Julian Currall og Christine Berardis-Kayser, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, bistået af advokat Denis Waelbroeck, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

har

* Processprog: fransk.

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af D. A. O. Edward, som fungerende formand for Første Afdeling, og dommerne L. Sevón (refererende dommer) og M. Wathelet,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo-Colomer
justitssekretær: R. Grass,

efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 17. april 1998 har Anne-Marie Toller i medfør af artikel 49 i EF-statutten for Domstolen og de tilsvarende bestemmelser i EKSF-statutten og Euratom-statutten for Domstolen iværksat appel af den af Retten i Første Instans afsagte dom af 19. februar 1998 i sag T-142/96, Toller mod Kommissionen (Sml. Pers. II, s. 179, herefter »den anfægtede dom«), hvori denne afviste hendes påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 16. november 1995, der udtrykkelig afslog hendes ansøgning af 15. september 1995 om ændring af Kommissionens afgørelse af 1. juli 1993, hvorved hun var blevet fjernet fra tjenesten uden reduktion eller frakendelse af retten til alderspension, samt om, at invaliditetsudvalget skulle foretage en fornyet vurdering af hendes sag.

2 Ved begæring indgivet til Domstolens Justitskontor den 2. juli 1998 har Anne-Marie Toller ansøgt om fri proces i henhold til artikel 76, stk. 1, i Domstolens procesreglement.

3 Det fremgår af den anfægtede dom, at Anne-Marie Toller ved afgørelse af 1. juli 1993 blev fjernet fra tjenesten på grund af utilstrækkelig faglig indsats. Retten udtalte i dommens præmis 4, at ansættelsesmyndigheden traf afgørelsen om at fjerne Anne-Marie Toller fra tjenesten under hensyn til dels, at hun tidligere var blevet pålagt to disciplinære sanktioner, dels at hendes faglige indsats havde været utilstrækkelig som følge af omtvistede fraværsperioder i 1990 og 1991.

4 Den disciplinærsag, som havde ført til denne sanktion, var blevet indledt den 4. september 1990. Som led i denne sag var der blevet nedsat et invaliditetsudvalg, som skulle udtale sig om den vedvarende, totale invaliditet, som Anne-Marie Toller hævdede at være blevet ramt af, og om, hvorvidt det fravær fra tjenesten, som sagsøgeren bebrejdedes at have gjort sig skyldig i i 1990 og 1991, var forårsaget af sygdom. Retten udtalte i præmis 2 i den anfægtede dom, at udvalget havde afgivet enstemmig udtalelse den 25. maj 1992, »hvorefter 'der ikke (fandtes) at være påvist nogen lægelig grund til, at [sagsøgeren] skulle lide af en vedvarende, total invaliditet«, ligesom sagsøgeren »ikke fandtes at lide af nogen alvorligt invaliderende patologi«, »hvorfor de længere perioder, hvorunder [sagsøgeren] var uarbejdsdygtig (navnlig i 1990 og 1991), ikke var lægeligt begrundede«.

5 Den 15. september 1995 indgav Anne-Marie Toller en ansøgning om ændring af afgørelsen om at fjerne hende fra tjenesten. Hun forklarede, at hun ikke burde have været erklæret for egnet til at arbejde, og at hverken invaliditetsudvalget eller ansættelsesmyndigheden havde haft fuldt og nøjagtigt kendskab til alle de sygdomme, hun led af på det tidspunkt, hvor hun blev fjernet fra tjenesten. Sammen med ansøgningen indgav hun forskellige lægeerklæringer og -attester, som var udarbejdet mellem den 1. august 1994 og den 17. maj 1995.

6 Anne-Marie Toller's ansøgning blev udtrykkeligt afslået af Kommissionen den 16. november 1995.

7 Den 13. februar 1996 indgav Anne-Marie Toller en klage over denne afgørelse, som blev stiltiende afvist.

8 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 13. september 1996 anlagde Anne-Marie Toller sag til prøvelse af Kommissionens afgørelse af 16. november 1995.

9 Kommissionen havde fremsat en formalitetsindsigelse, som Retten besluttede at henskyde til afgørelsen om sagens realitet.

Den anfægtede dom

10 Retten udtalte i præmis 46 i forbindelse med gennemgangen af formalitetsindsigelsen, at afgørelsen af 1. juli 1993 om at fjerne sagsøgeren fra tjenesten var blevet endelig, idet den ikke var blevet anfægtet rettidigt. Således konkluderede Retten i præmis 48, at kun væsentlige, nye omstændigheder kunne begrunde, at der blev indgivet en ansøgning med det formål at udvirke en fornyet behandling af afgørelsen.

11 Retten bemærkede i dommens præmis 49, at Anne-Marie Toller's anfægtelse af invaliditetsudvalgets udtalelse og af afgørelsen af 1. juli 1993, som var baseret på en række omstændigheder, som sagsøgeren hævdede var nye og væsentlige, kun var relevant, for så vidt som den vedrørte 1990 og 1991, dvs. de omtvistede fraværsperioder.

12 Retten gennemgik samtlige omstændigheder, som Anne-Marie Toller havde påberåbt sig til støtte for ansøgningen af 15. september 1995, med henblik på at fastslå, om de godtgjorde, at der var indtruffet en ny, væsentlig omstændighed, som kunne begrunde en fornyet behandling af afgørelsen af 1. juli 1993.

13 Retten gennemgik således successivt de psykiske lidelser (præmis 53), rheumatoid artrit (præmis 54), fibromyalgi (præmis 55), kronisk træthed (præmis 56 og 57), de tre afgørelser angående ulykker, som var indtruffet forud for 1993, og hvorved der anerkendtes vedvarende, delvis invaliditet på henholdsvis 2, 3 og 1% (præmis 58, 59 og 60), substratum spasmophilia (præmis 61), somatisering i forbindelse med hysterektomi (præmis 62), anfald af tétani (præmis 63), mononucleose (præmis 64), decalcinering (præmis 65) og chondromalaci (præmis 66).

14 Retten konstaterede, at de omstændigheder, som Anne-Marie Toller havde påberåbt sig, enten allerede var indgået i grundlaget for invaliditetsudvalgets udtalelse, eller ikke kunne forklare de omtvistede fraværsperioder i 1990 og i 1991.

15 Heraf udledte den i præmis 67, at Anne-Marie Toller ikke havde ført bevis for nye, væsentlige omstændigheder, som kunne føre til en fornyet behandling af afgørelsen af 1. juli 1993, og at hendes påstand måtte forkastes, idet den var fremført for sent, og at sagen således måtte afvises.

16 Desuden fastslog Retten i præmis 72, at bestemmelserne i artikel 90 og 91 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter »vedtægten«) vedrørende klage- og søgsmålsfrister fandt anvendelse på en anmodning om fornyet behandling af en afgørelse truffet af ansættelsesmyndigheden, og i præmis 74 udtalte den, at fristen for indgivelse af en sådan ansøgning om fornyet behandling måtte begynde at løbe på datoen for fremkomsten af den nye, væsentlige omstændighed, som den pågældende påberåber sig til støtte for en fornyet behandling af den for ham bebyrdende afgørelse, eller på den dato, hvor han faktisk har fået kendskab til den omhandlede omstændighed.

17 Idet den bemærkede, at den sidste omstændighed, som Anne-Marie Toller havde påberåbt sig til støtte for sin ansøgning af 15. september 1995 om en fornyet behandling af afgørelsen, var en lægeerklæring af 17. maj 1995, konstaterede Retten i dommens præmis 76, at der var forløbet mere end tre måneder fra det tidspunkt,

hvor Anne-Marie Toller var blevet bekendt med de af hende påberåbte nye, væsentlige omstændigheder, til indgivelsen af den omtvistede klage, og på denne baggrund afviste den sagen.

Appelsagen

18 Anne-Marie Toller har under appelsagen nedlagt påstand om, at den anfægtede dom ophæves, at der gives medhold i de for førsteinstansen nedlagte påstande, at afslaget af 16. november 1995 på hendes ansøgning om fornyet behandling af afgørelsen af 1. juli 1993 om fjernelse fra tjenesten annulleres, at den stiltiende afvisning af klagen af 13. februar 1996 annulleres, og som følge heraf, at det fastslås, at ansættelsesmyndigheden skal tilbagekalde afgørelsen af 1. juli 1993.

19 Anne-Marie Toller har fremført to anbringender til støtte for sin appel. Ifølge disse foreligger der dels en tilsidesættelse af begrundelsespligten, dels en urigtig retsanvendelse i forbindelse med kvalificeringen af ansøgningen om fornyet behandling.

Domstolens bemærkninger

20 I henhold til procesreglementets artikel 119 kan Domstolen når som helst ved begrundet kendelse afvise eller forkaste appellen, når det er åbenbart, at denne helt eller delvis skal afvises eller forkastes.

21 Endvidere bemærkes, at det følger af Domstolens faste praksis, at en appel ifølge EF-traktatens artikel 168 A og artikel 51, stk. 1, i EF-statutten for Domstolen kun

kan støttes på, at Retten har overtrådt visse retsregler, idet enhver bedømmelse af faktisk karakter er udelukket (jf. navnlig dom af 1.10.1991, sag C-283/90 P, Vidrányi mod Kommissionen, Sml. I, s. 4339, præmis 11, og kendelse af 17.9.1996, sag C-19/95 P, San Marco mod Kommissionen, Sml. I, s. 4435, præmis 39 og 40).

Første anbringende

22 Med det første anbringendes første led gør appellanten gældende, at begrundelsen i den anfægtede dom er selvmodsigende, for så vidt som den kritiserer appellanten for ikke rettidigt at have gjort indsigelse over invaliditetsudvalgets udtalelse, som ansættelsesmyndigheden lagde til grund i afgørelsen af 1. juli 1993, idet Retten samtidig har anerkendt, at de påberåbte invaliderende lidelser først var blevet diagnosticeret på et senere tidspunkt.

23 Ifølge appellanten kommer denne selvmodsigelse til udtryk i præmis 53 i den anfægtede dom, idet Retten på den ene side konstaterer, at »sagsøgeren har i denne forbindelse alene gjort gældende, at disse psykiske lidelser bestod i 1990 uden dog at være diagnosticeret«, og på den anden side, at »det følger heraf, at forekomsten af disse psykiske lidelser allerede har været forelagt for invaliditetsudvalget, som afgav udtalelse den 25. maj 1992. På denne baggrund skal invaliditetsudvalgets bedømmelse af de af sagsøgeren påståede psykiske lidelser betragtes som endelig«.

24 Ifølge appellanten fremgår selvmodsigelsen også af den anfægtede doms præmis 56, idet Retten heri afviser, at der skule foreligge nye, væsentlige omstændigheder, samtidig med at den fastslår, at de af sagsøgeren påberåbte omstændigheder ikke kunne diagnosticeres på det tidspunkt, hvor invaliditetsudvalget afgav sin udtalelse, og navnlig at »... der i de to andre lægeerklæringer, som sagsøgeren har fremlagt,

hvori der omtales en fibromyalgi (fra Dr. Pelc af 9.11.1994 og fra Dr. Houssiau af 8.5.1995), ikke stilles nogen diagnose på denne kroniske træthed«.

25 I det første anbringendes andet led anerkender Anne-Marie Toller, at visse omstændigheder, hvoraf det objektivt kunne fastslås, at hun var ramt af invaliderende lidelser, efter at hun var blevet fjernet fra tjenesten, har været forelagt for invaliditetsudvalget. Hun er imidlertid af den opfattelse, at det ikke heraf kan udledes, at invaliditetsudvalget har taget hensyn til de i nærværende sag påberåbte lidelser, for så vidt som disse omstændigheder på daværende tidspunkt ikke var blevet diagnosticeret.

26 Kommissionen har i svarskriftet gjort gældende, at Anne-Marie Toller's argumentation hviler på en ufuldstændig og fejlagtig læsning af den anfægtede dom, og at dommen ikke er selvmodsigende.

27 Den har desuden gjort gældende, at Anne-Marie Toller ikke har bestridt, at såvel nedsættelsen af som arbejdet i invaliditetsudvalget er forløbet forskriftsmæssigt, og at den omstændighed, at udvalget på baggrund af de forelagte lægeerklæringer og analyser ikke nåede til den konklusion, at der forelå visse invaliderende lidelser, vedrører den lægelige vurdering, som skal betragtes som endelig.

28 Det bemærkes, at den anfægtede doms præmis 53 er affattet således:

»53 ... Sagsøgeren bestrider i øvrigt ikke i sin replik den sammenhæng, som Kommissionen har redegjort for i svarskriftet mellem de af Dr. Pelc diagnosticerede psykiske lidelser, og dem, som sagsøgeren eller hendes læge har fremhævet over for invaliditetsudvalget. Sagsøgeren har i denne forbindelse alene gjort gældende, at disse psykiske lidelser bestod i 1990, uden dog at være diagnosticeret. Det følger heraf, at forekomsten af disse psykiske lidelser

allerede har været forelagt for invaliditetsudvalget, som afgav udtalelse den 25. maj 1992. På denne baggrund skal invaliditetsudvalgets bedømmelse af de af sagsøgeren påståede psykiske lidelser betragtes som endelig (jf. ovenfor i præmis 50). Der kan således ikke være tale om en ny omstændighed, som kan føre til en fornyet behandling af afgørelsen af 1. juli 1993.«

29 Det er åbenbart, at Anne-Marie Toller's argumentation hviler på en ufuldstændig og fejlagtig læsning af den anfægtede doms præmis 53.

30 Således er det udtryk for Anne-Marie Toller's egen opfattelse, når hun anfører, at de psykiske lidelser ikke var diagnosticeret i 1990, idet Retten konstaterede, at de psykiske lidelser, som er omtalt i en af Dr. Pelc affattet lægeerklæring af 9. november 1994, som er udarbejdet på foranledning af sagsøgerens advokat, er de samme som dem, hun gjorde rede for under invaliditetsudvalgets høring af hende den 6. januar 1992.

31 Retten har således med føje og uden selvmodsigelse konstateret, at de psykiske lidelser ikke udgjorde en ny omstændighed, som kunne føre til en fornyet behandling af afgørelsen af 1. juli 1993.

32 Den anfægtede doms præmis 56 og 57 er affattet således:

»56 For det fjerde skal der, for så vidt angår den kroniske træthed, fremhæves to forhold. Det ene er, at det udelukkende er Dr. Marichal, som i sin lægeerklæring af 17. maj 1995 har stillet en diagnose, hvorefter denne lidelse eksisterede siden 1990, og denne diagnose er ikke støttet af objektive omstændigheder, idet den alene er baseret på sagsøgerens oplysninger. Det kan således ikke udelukkes, at lægeerklæringen på dette punkt kun indeholder en gengivelse af sagsøgerens udtalelser. Desuden må det fastslås, som det med rette er anført af

Kommissionen, at Dr. Marichal forbinder den kroniske træthed med fibromyalgien, hvorimod der ikke i de to andre lægeerklæringer [lægeerklæringerne fra Dr. Pelc og Dr. Houssiau af henholdsvis 9.11.1994 og 8.5.1995] stilles diagnosen kronisk træthed. Desuden fremgår det af disse to lægeerklæringer, at diagnosen fibromyalgi først stilles i 1993, dvs. uden for den periode, som skal tages i betragtning i forbindelse med en eventuel fornyet behandling af afgørelsen af 1. juli 1993.

57 Dertil kommer, at sagsøgeren — bortset fra, at hverken hun eller Dr. Antoine, som hun havde udpeget til at repræsentere sig i invaliditetsudvalget, havde gjort rede for denne lidelse i forbindelse med invaliditetsudvalgets bedømmelse — heller ikke har begrundet, hvorledes denne påståede kroniske træthed forklarer de omtvistede fraværsperioder i 1990 og 1991, idet hun alene har påstået, at der foreligger en direkte årsagsforbindelse uden at give nogen anden forklaring. På denne baggrund kan de af sagsøgeren fremførte oplysninger under alle omstændigheder ikke godtgøre, at Dr. Marichal's diagnose i hans lægeerklæring af 17. maj 1995 udgør en ny, væsentlig omstændighed, som kan danne grundlag for en fornyet behandling af afgørelsen af 1. juli 1993.«

33 Det er åbenbart, at Anne-Marie Toller's argumentation ligeledes hviler på en ufuldstændig og fejlagtig læsning af den anfægtede doms præmis 56.

34 Retten konstaterer i den nævnte præmis, at der ikke foreligger noget materielt bevis for kronisk træthed i 1990 dels, fordi Dr. Marichal's lægeerklæring af 17. maj 1995 kun gengiver sagsøgerens forklaringer, dels fordi tilstedeværelsen af denne lidelse — for så vidt som den skulle være forbundet med fibromyalgien — først blev diagnosticeret i 1993.

35 Retten konstaterer videre i præmis 57, at hverken sagsøgeren eller den læge, som repræsenterede hende i udvalget, tog hensyn til denne lidelse under invaliditetsud-

valgets behandling af sagen, og at Anne-Marie Toller ikke derudover har præciseret, hvorledes denne påståede kroniske træthed kunne forklare hendes omtvistede fraværsperioder i 1990 og i 1991.

36 Retten konkluderede således med rette og uden selvmodsigelse, at den kroniske træthed ikke var en ny, væsentlig omstændighed, som kunne begrunde en fornyet behandling af afgørelsen af 1. juli 1993.

37 Med hensyn til det led i anbringendet, som vedrører den omstændighed, at invaliditetsudvalget umuligt kunne tage hensyn til Anne-Marie Toller's invaliderende lidelser, idet invaliditetsudvalget, selv om det havde haft et vist kendskab til disse lidelser, ikke har stillet nogen diagnose herfor, skal det bemærkes, at Retten, efter at have konstateret, at invaliditetsudvalget havde taget hensyn til visse forhold eller lidelser i sin bedømmelse og i sin begrundelse, fandt, at der var tale om lægelige vurderinger, som skulle betragtes som endelige, og at det således er åbenbart, at Retten har foretaget en bedømmelse af faktiske omstændigheder, som ikke er undergivet Domstolens prøvelsesret.

38 På baggrund af ovenstående er det åbenbart, at det første anbringendes første led skal forkastes, og at dets andet led skal afvises.

Andet anbringende

39 Ifølge Anne-Marie Toller's andet anbringende er hendes ansøgning om fornyet behandling ved en fejl blevet kvalificeret som en »klage«, jf. vedtægtens artikel 90, stk. 2, hvorimod ansøgningen burde have været betragtet som indgivet i henhold til stk. 1 i samme bestemmelse.

40 Imidlertid bemærkes, at dette anbringende anfægter en supplerende begrundelse i Rettens dom, idet Retten — allerede efter gennemgangen af Kommissionens første formalitetsindsigelse, som vedrørte den forsinkede indgivelse af klage over afgørelsen af 1. juli 1993 — i fraværet af en ny, væsentlig omstændighed, som kunne anfægte denne afgørelse, nåede til den konklusion, at sagen måtte afvises.

41 På denne baggrund er anbringendet irrelevant, og der er ikke anledning til at tage stilling til det.

42 Det følger af det ovenfor anførte, at appellen for en del åbenbart må afvises og for en del åbenbart må forkastes.

43 Endelig bemærkes med hensyn til Anne-Marie Toller's ansøgning om fri proces, at det følger af artikel 76, stk. 3, i Domstolens procesreglement, at den afdeling, som skal behandle sagen, forinden det besluttes, som der helt eller delvis skal meddeles fri proces eller om ansøgningen skal afslås, skal påse, at søgsmålet ikke er åbenbart ugrundet.

44 Ansøgningen om fri proces afslås.

Sagens omkostninger

45 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, der i medfør af procesreglementets artikel 118 finder tilsvarende anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da indstævnte har nedlagt påstand om, at Anne-Marie Toller skal betale sagens omkostninger og da hun har tabt sagen, bør hun tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

1) Appellen forkastes.

2) Anne-Marie Toller's ansøgning om fri proces afslås.

3) Anne-Marie Toller betaler sagens omkostninger.

Således bestemt i Luxembourg den 19. november 1998.

R. Grass — D. A. O. Edward

Justitssekretær — Fungerende formand for Første Afdeling